

IZVEDBENI PROJEKT MULTIMEDIJALNOG VODIČA

KAŠTEL GROBNIK

Prilog 1: TEME MULTIMEDIJALNOG VODIČA

OPĆINA ČAVLE
Čavja 31, 51219 Čavle, Hrvatska

OPĆI PODACI

Korisnik: Općina Čavle

Izvoditelj:

NOVENA

STUDIO DIGITALNIH MEDIJA

Milana Ogrizovića 28b, 10000 Zagreb

Tel.: +385 1 364 95 94

novena@novena.hr; <http://novena.hr/>

Izradili:

Ervin Šilić – Novena d.o.o.

Irma Huić – Muzej za umjetnost i obrt

Artur Šilić – Novena d.o.o.

Zvonimir Rakijašić – Novena d.o.o.

Širi krug suradnika:

Ivana Cvitan Polić, mag.cult., općinska načelnica

Dejan Ljubobratović, mag. educ., zamjenik općinske načelnice

Vlasta Juretić dopredsjednicom i voditeljicom Katedrinih programa, udruge Katedra čakavskog sabora Grobnišćine

Vinko Škaronom, tajnik i voditelj ureda udruge Katedra čakavskog sabora Grobnišćine

Inačica dokumenta: v7

Datum dokumenta: 12. 7. 2019.

TEME MULTIMEDIJALNOG VODIČA

U ovom dokumentu predstavljene su sve teme multimedijalnog vodiča. Priča o kaštelu Grobnik ispričana je u 40 tema i nekoliko podtema. Broj ispred naslova je broj teme koji će se nalaziti na pločici na zidu u kaštelu. Teme koje počinju s oznakom AR su teme koje imaju aplikaciju proširene stvarnosti.

Neke teme imaju i podtemu. Taj sadržaj nema oznaku na zidu već se pojavljuje kad korisnik otvori temu. Nakon što presluša temu ima mogućnost čuti i dodatne sadržaje koje su u podtemi.

1. Dobrodošli u kaštel

Dobro došli u kaštel, koji je najzapadniji frankopanski kaštel nekadašnje Vinodolske knežije Grobnik.

Obilje zdrave vode Rječine, plodna zapadna zaravan polja, vizualni pregled i jednostavna komunikacija prema unutrašnjosti i obali, neizbježno su rezultirali nastankom i razvojem naselja na Grobniku. Grobnik se nalazi na vojno, gospodarski i prometno najpovoljnijoj točki Vinodola.

Ovaj stari grad, jezgra današnje Općine Čavle, naseljen je još u pretpovijesti, potom su ovdje živjeli Iliri. Kasnije ga osvajaju Rimljani i podižu čvršću utvrdu radi obrane od barbara za vrijeme seobe naroda. Od 1225. godine je u vlasništvu knezova Krčkih. Ime Grobnik i njegovi predstavnici spominju se 1288. godine u jednom od najznačajnijih pravnih dokumenata - Vinodolskom zakonu.

Ovdje u kaštelu nalazi se Zavičajni muzej Grobinščine te Galerija suvremene umjetnosti, koja posjeduje fundus slika umjetnika iz Hrvatske i inozemstva, većinom sudionika Međunarodne likovne kolonije, koja se od 1996. g. održava u Kaštelu. U njemu se održavaju i dvije manifestacije Grobničke jeseni i Festival Grobnička skala.

Uz život ove utvrde vezana su mnoga povijesna zbivanja. Prošecite kaštelom i ovim multimedijalnim vodičem otkrijte njegovu burnu povijest.

Teme su označene pločicom na zidu na kojoj je broj sa slušalicama. Potražite taj broj teme na popisu tema na ekranu tableta. Uz to neke su teme predstavljene i pomoću proširenu stvarnost, odnosno skraćeno AR, prema engleskom Augmented Reality. U tim će se temama pojaviti 3D animirani likovi iz prošlosti, koji će stajati ispred vas u prostoru i ispričati vam dio svoje priče.

Lokacija: Sjeveroistočna kula

2. Grobničko polje

Polje se gleda na ekranu.

Ispod Kaštela se proteže Grobničko polje, na kojemu su, prema legendi, 1241. godine Hrvati slavno pobijedili Tatare.

Kad gledate polje s ove kule, najuočljivija je uzletna staza današnje sportske zračne luke. Zanimljivo je da je podignuta već 1932. i služila je za međunarodni aerodrom tada zvan Sušak. Godine, 1933. uvodi se prva međunarodna zračna linja Prag, Zagreb, Sušak.

Grobničko polje je danas poznato još i po Automotodromu Grobnik, koji je počeo s radom sedamdesetih godina 20. stoljeća.

Lokacija: Sjeveroistočna kula, jedan od velika tri prozora s pogledom na Grobničko polje, s drvenim podestom.

3. Kaštel Grobnik iz zraka

Na ekranu je slika pogleda kaštela iz zraka. Kada korisnik odabere ovu temu prikazuje se video snimke leta oko kaštela.

Kao što se vidi na ovom zračnom snimku, grobnički kaštel, smješten na vrhu dominantne uzvisine iznad doline Rječine i zapadnog dijela Grobničkog polja.

Najzapadnija je obrambena točka srednjovjekovnog Vinodola. Tragovi pretpovijesne gradine i antičko-kasnoantičke naseobine nestali su u novovjekovnim pregradnjama. Kaštel je sagrađen na trokutnoj osnovi, pri čemu je svaki od uglova definiran kružnom kulom. Dijelovi ziđa kaštela iz 14. i 15. stoljeća preslojeni su izgradnjom niza kružnih kula u cilju obrane od vatrenog oružja tijekom 16. stoljeća. Čitav je grad okružen i vanjskim pojasom zidina koje su mogle nastati kao naknadno utvrđenje od polovine 16. stoljeća, kada dolazi u vlasništvo Zrinskih.

U dvorištu Kaštela je bunar, spustite se sada do njega, tamo je iduća tema vodiča.

Lokacija: Sjeveroistočna kula

4. AR – Djevojka na cisterni

Opis AR scene:

Prije početka AR prikaza djevojke koja izvlači vodu iz cisterne, spiker objašnjava:

Neizostavan dio svake utvrde i kaštela bile su cisterne, rjeđe zdenci žive vode. Voda se u cisterne slijevala s krovova ili pak s omeđene površine dvorišta. Najčešći oblik cisterni je kružni kakva je i ova u Grobniku. Ovdje u dvorištu, ispod ovog popločenja nalaze se ostaci čak dvije velike cisterne. Grlo cisterne, ovo sto vidimo, je iz 15. stoljeća i na njemu su uklesani stilizirani grbovi Frankopana i Kurjakovića.

Kad završi, spiker pozove korisnika da pokrene kameru AR prikaza. Pojavi se djevojka koja izvlači vodu iz cisterne. Kad je izvuče okrene se i priča o životu.

Da nemamo vodu u kaštelu morali bi je donositi sa dalekog izvora. Osim što je to naporno, jer morate ići po strmini dolje i gore, nije sigurno, jer kad god prodru razbojnici i neprijatelji prvo zaposjednu izvor.

Dizajn AR pokretača:

Grafika na AR pokretaču treba biti crno bijeli crtež sa stiliziranim likom djevojke s vedrom vode.

Lokacija: oko cisterne ili poklopac cisterne,

5. Frankopani – povijest obitelji

Više od pet stoljeća hrvatske povijesti nezamisliva je bez Frankopana. Bili su kneževi, banovi, potkraljevi i ratnici, podupiratelji umjetnosti i pjesnici. Iza njih su ostali zakoni, statuti i druge važne uljudbene isprave, zabilježene na hrvatskome jeziku glagoljičkim pismom. U njihovoj lozi bilježi se niz od 114 Frankopana u 17 naraštaja. Gospodarili su posjedima u današnjoj Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Sloveniji, Mađarskoj, Austriji, Italiji i Švedskoj.

Prvi je poznati član ove obitelji bio krčki knez Dujam (1118.-1163.). U službu su hrvatsko-ugarskih vladara Krčki knezovi stupili krajem XII. st.

Godine 1577. nakon smrti Stjepana, posljednjeg muškog člana ozaljske grane, na osnovi ugovora između njega i Nikole Zrinskog, muža njegove sestre Katarine, velik je dio posjeda Frankopana pripao Zrinskima.

Potkraj XVI. st. preostala je još samo grana Tržačkih Frankopana. Loza Tržačkih izumrla je smrću Frana Krste (1643-1671), pjesnika, senjskog kapetana i sudionika Zrinsko-frankopanske urote.

Lokacija: zapadni trijem u dvorištu

6. Palas

Palas je uobičajen u većim utvrdama. Kašteli su osim zidina i kula, koji su zatvarali unutarnje dvorište, u svojem sklopu imali i palas, odnosno prostor za posadu kaštela i/ili gospodara grada te skladištenje feudalnih davanja. U prizemlju ili podrumu su bili gospodarski, a na katu stambeni prostori. Osim palasa, u sklopu kaštela bile su i druge gospodarske zgrade i spremišta te kapela. Prve zgrade takve namjene počinju se pojavljivati u 12. stoljeću.

Lokacija: na zidu pročelja palasa uz ulazna vrata.

7. Porijeklo Frankopana

Pitanja porijekla i identiteta Krčkih knezova, kasnije Frankopana, oduvijek su bila popularna i kontroverzna tema. Oskudica izvora i nedostatak činjenica ostavlja prostora za nagađanja i pokušaje rekonstrukcije. Sami Frankopani podosta su pridonijeli ovoj debati svojim kasnosrednjovjekovnim povezivanjem s rimskim Frangepanima te posredno rimskom patricijskom obitelji Anicijima.

Valja razjasniti kako, kada i zašto Knezovi Krčki postaju Frankapanima. Obitelj svoj vrhunac dostiže tijekom 15. st., pod vodstvom kneza Nikole IV. (1432.). Za njegove je „vladavine“ čitava država Knezova Krčkih ponovno u rukama jedne osobe. Tijekom gotovo trideset godina na čelu obitelji Nikola je aktivno radio na njezinu političkom, gospodarskom i društvenom napretku i ugledu. Vrhunac njegovih nastojanja, među ostalim, svakako predstavlja dužnost hrvatsko-dalmatinskog bana 1426. godine te posjet i događaji u Rimu 1430. godine. Po povratku iz Rima, Nikola sa sobom donosi papinsku potvrdu srodstva s rimskom obitelji Frangepana. Novo obiteljsko ime postaje dominantnim načinom predstavljanja, u oblicima poput „de Franepanibus, de Frankapan, di Franepani“. Uz „novo“ podrijetlo i obiteljsko ime Knezovi Krčki uvode i novo heraldičko znakovlje. Tako se uz stari grb počinje koristiti i novi frangepanski grb.

U hrvatskoj je historiografiji najprihvaćenija ideja o domaćem porijeklu obitelji Frankapan kao najvjerojatnija. Uzevši u obzir povijesne okolnosti, postojeće povijesne izvore, činjenicu kako su tijekom kasnoga srednjeg vijeka Frankapani kao mletački građani ipak smatrani strancima, njihov odnos spram glagoljice te, u konačnici, daljnji razvoj njihova odnosa spram Mletačke Republike, ova je teorija i dalje najrealnija.

Lokacija: na zidu prve sale u prizemlju palasa

8. Bernardin Frankopan – 1522. g.

Bernardin Frankopan (1453. – 1529.) bio je sin hrvatskoga bana Stjepana Frankopana i Ižote d'Este od Ferrare i Modene. Njegov su život obilježila najveća osmanlijska osvajanja, 1453. godine, kada je Bernardin rođen, pred Osmanlijama je pokleknuo Carigrad, 1463. Bosna, a Hrvatska postaje predziđe kršćanstva (Antemurale Christianitatis), kako ju je 1519. godine nazvao papa Lav X.

Taktički krivo vođene Krbavska bitka 1493. godine označila je prekretnicu u Bernardinovu životu. Bernardin je bio protiv taktike bana Derenčina da se s Osmanlijama treba sukobiti na otvorenom polju, no ipak je krenuo u bitku i jedva izvukao živu glavu. Po povratku iz bitke obnavlja kaštele i obrambene zidove Modruša i kaštela u Vinodolu do Ogulina, Ribnika, Novigrada na Dobri i Ozlja te Dubovca na Kupi. Osmanlije su stigli do Bakra i Grobnika.

Značaj Bernardina Frankopana se, osim na vojnom i diplomatskom polju, očitovao i na području obrazovanja i kulture, te graditeljstva. Njegovavši hrvatski jezik i glagoljsko pismo, on je dao prevesti Bibliju na hrvatski. Godine 1486. izdao je znameniti Modruški urbar, knjigu kodeksa

pravnih i društvenih normi, važan povijesni dokument, izvorno pisan glagoljicom, kojim su se uređivali odnosi između feudalca i kmetova, i koji je izvor agrarnih i demografskih podataka.

Lokacija: na zidu III. sale u prizemlju palasa.

9. AR – Bernardin Frankopan

Slika 6. Kip Bernardina Frankopana. http://www.gimnazija-bfrankopana-ogulin.skole.hr/skola/povijest?ms_nav=aaa

Opis AR scene:

Bernardin stoji obučen kao na slici i priča:

Volim ovaj kaštel, ali nisam četo u njemu. Nedavno sam jedva izvukao živu glavu na Krbavskom polju. Da sam ja odlučivao bitka se sigurno ne bi vodila tako. Taktika bana Derenčina bila je kriva.

Nakon bitke otišao sam u Nuernberg na Sabor plemstva Svetoga Rimskoga Carstva Njemačke Narodnosti, kao poslanik Hrvatskoga sabora. Održao sam govor za Hrvatsku upozorivši na dramatičan način Europljane na važnost Hrvatske kao predziđa kršćanstva, koja štiti Europu pred Osmanlijskim osvajanjima.

Dizajn AR pokretača:

Grafika na AR pokretaču je crno bijeli crtež stiliziranog lika Bernardina Frankopana.

Lokacija: na zidu III. sale u prizemlju palasa.

10. Zrinski i Frankopani

Na ekranu se prikazuju slike groba Zrinskih i Frankopana

Uz priču o obitelji Frankopan, veže se priča o još jednoj moćnoj obitelji hrvatske srednjovjekovne povijesti. Obitelj Zrinskih, koja potječe od knezova Bribirskih, grane plemićkog roda Šubića, dobila je ime po gradu Zrinu u Donjem Pounju, kojeg je 1347. godine Ludovik Anžuvinski darovao Jurju, nećaku Mladena II. Bribirskog. Od toga su vremena Zrinski postupno širili svoje posjede između gornje Kupe i Une.

Zrinski su u 16. i 17. stoljeću uz Frankopane, postali najmoćnija hrvatska velikaška obitelj. Isticali su se u borbama protiv Turaka, ali i u otporu habsburškom centralizmu i apsolutizmu.

Nikola Stariji, koji je rođen 1489., a umro 1534., znatno je proširio posjede, a jačanju je pridonijelo i njegovo pristajanje uz Ferdinanda Habsburškog, koji je 1527. g. izabran za hrvatskoga kralja.

Juraj (1549.-1603.) i Nikola (1559.-1605.) Zrinski su od Stjepana Frankopana Ozaljskog 1577. godine naslijedili velika frankopanska imanja tako da su se tada posjedi Zrinskih protezali od Mure do Jadranskog mora.

Neuspjeh zrinsko-frankopanske urote imao je za posljedicu pogubljenje Petra i konfisciranje njegovih posjeda. Petrova žena Ana Katarina (1625.-1673.), sestra Frana Krste Frankopana, i sama sudionica urote, umrla je zatvorena u samostanu u Grazu. Budući da je Petrov brat Nikola umro još prije urote, i da je 1649. godine s bratom podijelio posjede, njegovi posjedi nisu mogli biti konfiscirani, pa je imovina ove grane dvoru pripala nešto kasnije, odnosno nakon što je zadnji izdanak te grane, Nikolin sin Adam (1662.-1691.) poginuo u bitci kod Slankamena.

Lokacija: na zidu istočne IV. sale u prizemlju palasa (erker).

a. Zrinsko-Frankopanska urota – 1671. g.

U ovoj podtemi na ekranu se prikazuje slika pogubljenja

Vašvarski mir, koji je potpisan bez znanja i sudjelovanja Hrvata bio je povod braći Zrinski da se povežu s ugarskim velikašima i pruže otpor nezakonitim i centralističkim postupcima Habsburgovaca. Zato su zatražili pomoć od Francuske, Poljske, Venecije, Turske.

Na vladervu riječ došli su u Beč, gdje su bili iznevjereni i proglašeni zavjerenicima. Petar Zrinski i knez Fran Krsto Frankopan smaknuti su 1671. u Bečkom Novom Mjestu kao veleizdajnici, a njihova golema imanja opljačkana i zaplijenjena. Bio je to slom glasovitih hrvatskih magnata, ujedno i kraj njihova roda.

<https://www.youtube.com/watch?v=nJ3Ptadv00A>

11. Ana Katarina Zrinska

Na ekranu se prikazuje slika Ane Katarine Zrinski.

Ana Katarina Zrinska rođena je 1625. godine u Bosiljevu, a umrla je u Grazu 1673. Kći Vuka II. Krste Frankapana Tržačkog i sestra Fana Krste Frankapana. Nakon udaje za Petra IV. Zrinskoga 1641. godine živjela je u Ozlju, odakle je upravljala dijelom posjeda Zrinskih.

Od početka je aktivno sudjelovala u Zrinsko-frankapanskoj uroti, a kada je njezin suprug bio zauzet obranom od Osmanlija, preuzela je ulogu pregovarača. Održavala je diplomatske veze s Mletačkom Republikom, francuskim veleposlanstvom u Beču i predstavnicima poljskoga dvora. Nakon sloma urote 1670. trebala je biti zatočena u Judenburgu, ali je zbog velikoga požara, koji je ondje izbio bila odvedena u ženski dominikanski samostan u Grazu, gdje je umrla te bila sahranjena u grobnici sestara dominikanki.

Katarina Zrinska bila je prva žena u Hrvatskoj koja se bavila prevodjenjem i pisanjem pjesama. Napisala je molitvenik Putni tovaruš (suputnik), koji je sama tiskala 1661. godine u Veneciji. Molitvenik je tiskan u još dva izdanja u Ljubljani 1687. i 1715. godine, nakon sloma urote. Pisan mješavinom čakavskoga, kajkavskog i štokavskog narječja. U rukopisu je nedavno pronađena i njezina zbirka pjesama Libar od spominka, koju je napisala u obliku dnevnika u zatočeništvu.

Lokacija: prizemlje jugozapadne kule

12. Kula i puškarnice

Obrambene kule dio su gradskih zidina i kaštela. Kule, branič-kule, uvijek su služile za vlastitu, samostojnu obranu ili obranu većeg zatvorenog fortifikacijskog sustava u kojem su kao dio utvrđenog plemićkog grada ili kaštela obavljale svoj dio obrambenog zadatka.

Razvoj kule tijekom stoljeća tipološki je ovisio o napadačkom oružju. Otvori u zidinama i kulama rijetki su u utverdama do 15. stoljeća. Za luk je, zbog njegove veličine, potrebna poprilična visina niše, čime se oslabljuju zidine, a u uvjetima srednjovjekovnog napada, djelotvornija je bila obrana s vrha zidina. Otvori za samostrele zahtijevaju veću širinu nego visinu. Za obranu protiv vatrenog oružja više se ne grade kruništa, nego neprekidni potezi zida s puškarnicama za puške ili topove.

Lokacija: prizemlje SI kule, niša u predvorju kule (velika toparnica)

13. AR – Vojnik uz puškarnicu

Opis AR scene:

Vojnik stoji naslonjen na zid i gleda kroz uski prozor. Okrene se i govori:

O pozdrav. Dragi moji nećete vjerovati, ali jedva sam se izvukao iz krbavske bitke i uz milost Bernardina utekao i spasio se.

Krajem ljeta prošle godine, odnosno 1493. sandžak-beg Hadum Jakub-paša provalio je sa svojim akindžijama preko rijeka Une i Kupe u Kranjsku i Štajersku. Vraćajući se iz pljačkaškog pohoda Jakub-paša naišao je na hrvatske feudalne snage na Krbavskom polju koje su mu prepriječile put.

Moj gospodar Bernardin Frankopan i Ivan Frankopan predlagali su napad na turske snage na planinskom zemljištu, što je bila neuobičajena taktika.

Ban Derenčin odlučio je da se Turci napadnu frontalno u tri konjičke skupine kako inače ratujemo.

Bio je to veliki poraz hrvatske vojske iz kojeg smo jedva spasili živu glavu, ali cijelo more duša ostavilo je svoju krv na polju. Kažu njih preko 10.000 poginulo je tog dana.

Dizajn AR pokretača:

Grafika na AR pokretaču je crno bijeli crtež sa stiliziranim likom vojnika.

<https://www.youtube.com/watch?v=X2mX5hjXHU>

14. AR – Razgovor sa zatvorenikom

Opis AR scene:

Zatvorenik sjedi u kutu na podu, skvrčen na razbacanoj prljavoj slami. Kad mu pridemo pridigne se i obrati nam se, govoreći:

Pitate me zašto sam ovdje. Po ovom novom zakonu osudili su me da moram platiti 100 libar jer sam položio oganj v kuću za požganje. Ja nemam 100 libar pa sam tu.

Dizajn AR pokretača:

Grafika na AR pokretaču treba je stilizirani crno bijeli crtež tamničkih okova.

Lokacija: u jami pokrivenoj rešetkom sjeveroistočne kružne kule

15. Podrum i sokolana

Uđite kroz ova vrata i prođite podrumom do sokolane u kojoj ćete saznati više o povijesti grobničkog kaštela. Na putu ćete sresti zatvorenika u zatvorskoj ćeliji i saznati nešto više o Vinodolskom zakonu.

16. Vinodolski zakon – 1228. g.

Prikazuje se slika knjige Vinodolskog zakona

Vinodolski zakon koji predstavlja najstariji i najznačajniji hrvatski pravni spomenik, povezan je s Grobnikom. Napisan je 1288. godine u Vinodolu. Zakon, ustvari popis običajnog prava vinodolskih općina, napisalo je povjerenstvo devet vinodolskih općina, Novi, Ledenice, Bribir, Grižane, Drivenik, Hreljin, Bakar, Trsat i Grobnik te predstavnik Knezova Krčkih, kao feudalnih gospodara Vinodola. Zakon je pisan hrvatskim jezikom i glagoljicom. Izravno nazivanje jezika "hervatskim" u Zakonu smatra se jednom od najranijih potvrda naziva hrvatskog jezika.

Vinodolski zakon sadrži odredbe o kneževim ovlastima, položaju Crkve, ustroju vinodolske općine i funkcijama njezinih službenika. Velik dio teksta odnosi se na odredbe kaznenog prava, od kojih su neke ograničavale feudalnog gospodara u samovoljnom i prekomjernom kažnjavanju. U sudskom postupku spominje se običaj povika (»klič« – oznanjenje), te dokazivanje svjedocima i prisegom, katkad uza suprisežnike. Zakon sadrži i odredbe o nagradi nalazniku za izgublenu stvar, daru pri prodaji ili o proslavi pri dovršenju posla.

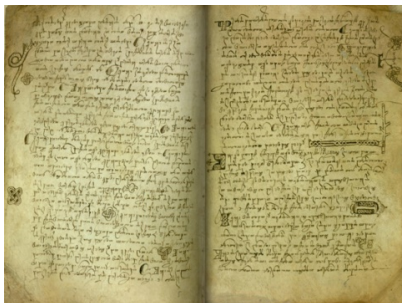
Današnji tekst zakona dolazi kao prijepis iz druge polovice 16. stoljeća (pohranjen u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu), a također postoji i latinički prijepis zakona iz 17. stoljeća.

Lokacija: u prizemlju sjeveroistočne kružne kule

17. AR – Vinodolski zakon na glagoljici

Opis AR scene:

Na plakatu sa jednom ili dvije stranice Vinodolskog zakona korisnik može vidjeti latinični prijevod glagoljice kad pogleda plakat s kamerom tableta. Na ekranu se vidi latinični zapis povrhu glagoljičnih slova. Pri pokretanju AR scene spiker kaže.

Slika 7. Vinodolski zakon.

Pomoću AR aplikacije možete pretvoriti glagoljicu u latinicu i pročitati što piše na ovim stranicama Vinodolskog zakona. Usmjerite kameru tableta prema slici zakona.

Dizajn AR pokretača:

Ovaj AR pokretač je nestandardne veličine u odnosu na ostale pokretače. Ovo je kolor slika stranice Vinodolskog zakona, veličine 42 x 50 cm. U kutu te slike stoji AR oznaka i broj teme.

18. Vanjsko dvorište

Nalazimo se u vanjskom dvorištu u koje je nastalo dodatnim ojačavanjem obrane kaštela u drugoj polovici 16. st.

Ovdje vidimo i dio starijeg zida sa kruništem. Obrana kaštela sa kruništa bila je važna u srednjovjekovnom ratovanju jer je obrana zidina bila najefikasnija upravo sa vrha zida. Vrh zida gradili su sa zupcima kako bi se branitelji mogli zaštititi dok su pucali iz luka ili samostrela.

Zupci mogu biti gibelinski (oni koji izgledaju kao slovo V) i gvelfski kao što su ovi ovdje. Sukob Gvelfa i Gibelina u Italiji u 12. i 13. stoljeću poslužio je kao podloga za priču o Romeu i Juliji.

Otiđite do polukule odakle se pruža lijepi pogled na Grobničko polje.

19. Arheološka istraživanja

Arheološka istraživanja Grobnika i okolice započela su tijekom 19. stoljeća kad se objavljuju prvi podatci o arheološkim nalazištima i nalazima materijalnih kultura smještenih u prapovijesno doba.

Tako je dvadesetih godina 19. stoljeća (1829.) tiskano izvješće, koje predočuje Emilij Laszowski, koje prvi put spominje arheološke nalaze s nalazišta Grobišće, gdje su nađeni rimski, ali i stariji predmeti. Prva konkretnija istraživanja proveo je Mijat Sabljar (1850.–1860.), ali materijal sakupljen tim istraživanjima nažalost nije poznat.

Manja sondažna istraživanja, na istome položaju, poduzeo je i Šime Ljubić, 1873. godine, koji je dokumentirao skeletno sahranjivanje iz prapovijesnog i rimskog razdoblja, te popisao i iscrtao najveći broj predmeta materijalne kulture.

Lokacija: Oznaka teme je na kuli.

20. Pobjeda nad Tatarima – 1241. g.

Ugarsko-hrvatsko Kraljevstvo napalo je sredinom 13. stoljeća 20-30 tisuća tatarskih vojnika. Kralj Bela IV. skupio je vojsku i sukobio se s Tatarima, ali je njegova vojska bila potučena, a sam je kralj sa obitelji pobjegao u Hrvatsku. Bela IV. je početkom svibnja 1241. došao u Zagreb odakle je izvijestio papu Grgura IX. o provali Tatara. Do odlučujuće bitke došlo je, prema predaji, upravo na Grobničkom polju, gdje je hrvatska vojska potukla tatarsku.

Ivan Tomašić, iz 16. stoljeća, u svojoj „Kratkoj kronici Kraljevine Hrvatske“ opisivao je tatarske trogodišnje provale u Hrvatskoj. On piše da se kralj Bela IV. sklonio na Krk gdje je bio kod Frankopana, Bartula i Fridrika. Braća su, piše Tomašić, Bela IV. dala zlata i srebra, okupila veliku vojsku i porazila Tatara kod „utvrde Galen, pučki Grobnik, na tom polju, gdje se sada uzdiže utvrda Grobnik“. Nakon pobjede, piše Tomašić, Fridrik je u Budim odveo kralja koji im je dodijelio grofovsku čast i darovao im veliki dio Dalmacije: Senj, Krk i Modruš.

Bilo kako bilo, krajem ožujka 1242. kralj Bela mogao je odahnuti. Tatari (Mongoli) počeli su se povlačiti iz Hrvatske kad su doznali da je u Karakorumu umro Ogotaj, veliki kan. Po povratku su opustošili Cetinu, Livno, Ramu i nastavili svoje povlačenje preko Bosne i Srbije.

Povjesničari nisu jedinstveni kada je riječ o provali Tatara i boju na Grobničkom polju, ali među Grobničanima ova uspomena živi i danas.

a. Grobnička poema – 1842. g.

Dimitrija Demeter poznat je kao pripovjedač i dramski pisac, koji djeluje u vrijeme Hrvatskog narodnog preporoda. Utemeljitelj je Hrvatskog narodnog kazališta, a poznat je još i po libretima za opere Vatroslava Lisinskog "Teuta", "Ljubav i zloba" i "Porin".

Jedno od Demetrovih najpoznatijih ostvarenja, njegov literarni prvijenac je rano romantička poema Grobničko polje, nastala 1842. godine u povodu 600. obljetnice bitke na Grobničkom polju.

U poemi se isprepleću dva osnovna motiva: motiv krajolika i motiv domoljublja. Isto tako po uzoru na Byrona u Grobničkom polju pojavljuje se pojam svjetske boli. Demeter se koristi desetercima i dvanaestercima kako bi izbjegao monotonu šablonu narodne pjesme, a ističući u prvi plan slikanje snažnih karaktera junaka i njihove strasti. Pjesnikova vizija je isticanje općeljudskog problema: borbe između dobra i zla, pri čemu dobro uvijek na kraju pobjeđuje.

21. AR – Mač

Opis AR točke:

Na pokretačkoj ploči je slika nalaza mača. Kad je korisnik pogleda tabletom vidi idealnu 3D rekonstrukciju mača. Za vrijeme prikaza spiker govori:

Materijalni ostatak burne srednjovjekovne prošlosti Grobnika je i mač pronađen početkom 20. stoljeća u blizini Majura podno Grobnika. Zaslugom dr. Ivana Sveška od 1934. godine pribavljen je za fundus Gradskog muzeja Sušak. Mač je datiran u razdoblje sredine 13. stoljeća i prijelaznog je oblika s romaničkog na gotički tip. U svojoj jednostavnoj impozantnosti predstavlja vrhunac dosegla izrada hladnog oružja.

Dizajn AR pokretača:

Grafika na AR pokretaču je crno bijela fotografija mača u prirodnoj veličini. Vidi se ručka i ostatak oštrice koliko stane u format ploče.

22. Rana povijest

Može se pretpostaviti kako je na položaju Kaštela i kapelice sv. Jelene zasigurno trebao biti gornji grad ili akropolsko naselje, dobro zaštićeno prirodnom strmom padinom i lako branjeno u slučaju opasnosti, osobito s istočne i južne strane, slično naselju na Kastvu ili drugim gradinama riječke regije.

Dokaz o željezno dobnom postojanju i razvoju Grobnika je nekropola Grobišće, podno kaštela i u rasporedu i rasteru naselja koje okružuje kaštel. Na toj nekropoli zabilježeno je pokapanje od željeznog i antičkog doba pa sve do srednjovjekovnog razdoblja. Naselje se, prema svim analiziranim podacima formira i organizira s nastupom punog željeznog doba u 7. stoljeću pr. Kr., kada se na prostoru šire riječke regije, sve do početnog 6. stoljeća pr. Kr., isprepliću najrazličitiji kulturni utjecaji.

U 4. je stoljeću Grobnik imao istaknutu funkciju unutar Claustrae Alpium lularum jer je dio tog obrambenog sistema tekao upravo Grobničkim poljem sve do Prezida. Pristup grobničkom gradu s jugoistoka, povrh ledine Grobišće, brani više stotina metara dug suhozidni bedem s nadzornim gomilama na Straži.

Lokacija: Postaviti kod kapele sv. Jelene.

23. Zazidana vrata

Kao izrazit detalj s početka 16. stoljeća sačuvan je portal, s polukružnom lunetom i dovratnicima s kapitelima, koji podsjeća na portale renesansnih gradskih kuća u Primorju, Rabu i Dalmaciji.

Lokacija: Postaviti kod zazidanih vrata

24. AR – Srednjovjekovna skriptarnica

Pop sjedi za pisarnicom i drži pero u ruci na pergamenu. Udubljen je u pisanje. Umoči pero u tintarnicu i podigne glavu te nas tek tada primijeti. Sagne glavu i nastavi pisati. Spiker govori:

Brojni su popovi glagoljaši (i obrazovaniji laici) radili u skriptorijima gdje su prepisujući umnažali liturgijske knjige prije pojave tiska.

Iako se relativno malo znao o djelovanju glagoljaških skriptorija, oni su, sudeći barem prema glagoljskim rukopisima (brevijari, misali i drugi spisi) ili pojedinim zapisima i ispravama nastalim za vrijeme vladavine knezova Krčkih, kasnije Frankopana, bili vrlo aktivni.

U grobničkom skriptoriju nastala su dva značajna glagoljaška teksta, prijevod Biblije i zapis popa Martinca.

Dizajn AR pokretača:

Grafika na AR pokretaču je stilizirani crno bijeli crtež ruke glagoljaša sa perom i tintarnicom za pisanje.

Lokacija: I. kat jugozapadne kule.

25. Prijevod Biblije

Pretpostavlja se da je Biblija prevedena oko 1521. godine u grobničkom (i/ili ozajskom) skriptoriju, ponovno na inicijativu i pod pokroviteljstvom Bernardina Frankopana. Cjelovit tekst

hrvatsko glagoljske Biblije nije sačuvan no iz biblijskih čitanja u brojnim brevijarima i misalima saznajemo da je ona postojala.

Povijesno relevantni izvori za hipotezu o postojanju jedinstvene hrvatsko glagoljske Biblije dolaze iz vremena reformacije, kao rezultat potrage protestanata za hrvatskim predloškom na temelju kojega bi otisnuli vlastiti primjerak Biblije. Tako je znameniti Primož Trubar u uvodnom dijelu slovenskoga prijevoda Novoga zavjeta iz 1557. godine ostavio bilješku o tome da je vidio glagoljski rukopis Biblije i za nj kaže: „Upravo ona mogla bi biti od starog hrvatskog grofa Bernardina koji je vladao u Grobniku, a o kojem sam često slušao prije 36 godina dok sam kod sv. Vida na Rijeci polazio školu.“

Lokacija: I. kat jugozapadne kule

26. Pop Martinac

Pop Martinac boravio je na Grobniku od 1484. do 1494. godine kada je za pavlinski samostan i crkvu sv. Marije u Novome Vinodolskom, pod pokroviteljstvom Bernardina Frankopana, prepisivao Drugi novljanski brevijar, kodeks od 500 listova. Praznine u stupcima popunjavao je svojim zapisima pisanih mješavinom hrvatskoga i staroslavenskoga jezika. Najpoznatiji je onaj iz 1493. (tzv. Zapis popa Martinca) u kojem opisuje teško stanje u Hrvatskoj nakon poraza hrvatskoga plemstva na Krbavskome polju. Zapis se potvrđuje kao autorski tekst kojim se veliča književno djelovanje kao utočište i »bran« pred zastrašujućim povijesnim prilikama.

Lokacija: I. kat jugozapadne kule

27. Etnografska zbirka

Zavičajni muzej Grobnišćine otvoren je u prostorima grobničkog kaštela u lipnju 1992. godine. U grobničkome su Zavičajnome muzeju između ostaloga dijelovi namještaja vrijednih, nekada nadaleko poznatih grobničkih majstora-tišljara ili stolara, dijelovi tkalačkoga stana, koji podsjećaju na ratuljske tkalje, predmeti koje su koristile grobničke mlakarice te razni sitni pokretni arheološki nalazi.

Osim prikupljanja novih izložaka, grobnička Katedra čuva izložke, održava ih i brine o njihovoj zaštiti, te ovaj prostor Zavičajnog muzeja drži otvorenim za javnost.

Lokacija: etnografska zbirka

28. Križevi i zvona

*Slika 8. Križevi iz postava etnografske zbirke.
Na ekranu prikazati slike zvona i 3 križa.*

U Hrvatskome povijesnome muzeju u Zagrebu, u sklopu Zbirke Najstariji hrvatski križevi čuvaju se i tri križa iz župne crkve sv. Filipa i Jakova na Grobniku. Kako bi se obogatio postav Zavičajnog muzeja Grobinščine za dva od tri križa su izrađeni odljevi u suradnji s Gliptotekom u Zagrebu.

Križevi su od pozlaćenog srebra manjih dimenzija gravirani sa po pet ubačenih ukrasnih kamenova, nastali su u razdoblju srednjeg vijeka, od 12. do 16. stoljeća.

Osim zavjetnih križeva treba spomenuti da je u grobničkoj župi sačuvano i jedno od najstarijih zvona na istočnoj obali Jadrana iz kapele sv. Trojice u Grobniku, s gotskim natpisom majstora Micaela i godinom 1383., koje se nalazilo u kapeli sv. Trojice u grobničkoj župi do 1916. Godine. Zvono se danas nalazi u stalnome postavu »Muzeja za umjetnost i obrt« u Zagrebu, a značajno je stoga što je – uz još jedno nedatirano, ali stilski pripadajuće istome razdoblju (14. stoljeća) majstora Petrusa – ujedno i najstarije datirano zvono unutar muzejske Zbirke zvona (Zbirke metala). U Muzej je bilo dopremljeno 1917. godine te je, s obzirom na to da su sva stara zvona grobničkih crkava dospjela na popis ratnih davanja, bilo spašeno od rekviriranja u kriznim godinama Prvoga svjetskog rata.

Lokacija: Postaviti kod križeva u etnografskoj zbirci.

29. Grobnički govor

Pod nazivom grobnički govor 20. stoljeća podrazumijevamo jezični sustav koji su u prošleme stoljeću rabili stanovnici naselja na Grobniščini, području smještenome u sjevernome riječkome zaleđu duž toka Rječine od izvora do njezina ušća, te na Grobničkome polju i na njegovim obodima. Grobnički je govor jedan od starosjedilačkih sjeverno čakavskih tipova unutar čakavskoga narječja, najarhaičnijega i najkonzervativnijega od tri narječja hrvatskoga jezika.

Govor je zaštićen kao nematerijalna kulturna baština te je upisan na Listu zaštićene nematerijalne kulturne baštine Republike Hrvatske.

Govornici grobničkoga govora vrlo svjesni važnosti svoga materinskoga govora, isključivo njime govore u međusobnoj komunikaciji, a nerijetko i u komunikaciji s govornicima drugih jezičnih sustava. Zbog takova odnosa govornika prema vlastitom idiomu grobnički je govor još uvijek relativno dobro očuvan.

Svake godine u organizaciji Katedre čakavskog sabora Grobniščine organizira se festival Grobnička skala. Festival je jedini isključivo čakavski festival zabavne glazbe u Hrvatskoj.

Lokacija: etnografska zbirka

30. AR – Mljekarica

Opis AR scene:

Kad korisnik pogleda AR pokretač, lik mljekarice na njemu oživi u obliku videa, a lik progovori:

Ja sam (zadati tipično ime). Svaki dan nosim mlijeko. Naporan je ovo posao od ranog jutra sa kravama, a onda dugotrajno nošenje mlijeka u ovim bačvama.

Ovaj tekst treba prevesti na Grobnički čakavski. Snimiti izvornu govornica. U dnu videa je titl na književnom Hrvatskom jeziku ili na drugom stranom jeziku.

Dizajn AR pokretača:

AR pokretač je standardne dimenzije, a na crno bijelom crtežu je stilizirani lik mljekarice dobiven iz fotografije.

Lokacija: etnografska zbirka

31. AR – Zvončar

Opis AR scene:

Kad korisnik pogleda AR pokretač tabletom crtež oživi i progovori:

Svake prve nedjelje u veljači obučemo se u maske i stavimo dondole te krenemo po mjestima i selima najavljivati karneval. Dondolaši tako čuvaju i oživljavaju tradiciju stočarske pokladne magije.

Ovaj tekst treba prevesti na Grobnički čakavski. Snimiti izvornog govornika. U dnu videa je titl na književnom Hrvatskom jeziku ili stranom jeziku.

Dizajn AR pokretača:

AR pokretač je standardne dimenzije, a na crno bijelom crtežu je stilizirani lik zvončara dobiven iz fotografije.

Lokacija: etnografska zbirka

32. AR – Tišljar

Opis AR scene:

Kad korisnik pogleda AR pokretač crtež oživi u video i tišljar progovori:

Ja sam jedan od rijetkih stolara u kraju. Nekad nas je bilo jako puno i bili smo nadaleko poznati po našem namještaju i umijeću obrade drva. Po namještaj su dolazili iz Rijeke i mnogih drugih udaljenih mjesta na obali.

Ovaj tekst treba prevesti na Grobnički čakavski. Snimiti izvornog govornika. U dnu videa je titl na književnom Hrvatskom ili stranom jeziku.

Dizajn AR pokretača:

AR pokretač je standardne dimenzije, a na crno bijelom crtežu je stilizirani lik tišljara dobiven iz fotografije. Na crtežu tišljar drži blanju ili drugi stolarski alat da se prepozna da je stolar.

Lokacija: etnografska zbirka

33. Galerija umjetnina i Likovna kolonija

Napraviti kratak video od postojećih materijala, koji pokazuje umjetničku koloniju.

Međunarodna likovna kolonija Grobnik osnovana je 1996. godine uz potporu HDLU-a Rijeke i HDLU-a Istre sa ciljem da se stvori muzej suvremene likovne umjetnosti Grobnik. Galerija suvremene likovne umjetnosti Grobnik otvorena je za javnost krajem svibnja 1999. na obnovljenom katu grobničkog kaštela, a 2002. godine ustanovljena je zbirka Galerije selekcijom djela nastalih za rada dotadašnjih saziva umjetnika u okviru Međunarodne likovne kolonije Grobnik.

Galerija suvremene likovne umjetnosti Grobnik je krajem rujna 2014., sa zatvaranjem za sada jedinstvene izložbe u svijetu pod nazivom "Priziv na devet", obogaćena s 9 novih umjetničkih djela, koje daruju umjetnici-sudionici izložbe. Jedinstvenost ove izložbe je u činjenici da svi umjetnici tijekom njezina trajanja 4 puta zamjenjuju svoja izložena djela s po 4 nova ostvarenja, te se jedna skupna izložba u hodu pretvara u 4 različite skupne izložbe. Istovremeno, svaki od umjetnika za to vrijeme izloži ukupno po 16 svojih djela, što je dostatnim za samostalnu izložbu svakoga od sudionika. Dakle, u jednoj izložbi je ukupno 13 izložaba. Na sva četiri različita postava iste izložbe izloženo je ukupno 170 djela.

Lokacija: I. kat palasa

34. Lokalna gastronomija

Staviti sliku sira i kompirice servirane na tanjuru.

Današnje delicije lokalne gastronomije, grobnički sir i palenta kompirica, potječu iz oskudnih uvjeta života starih Grobničana.

Palenta kompirica tradicionalno je jelo Grobnika i okolice. Palenta je u ovim krajevima bila zamjena za kruh jer je pšenice bilo malo pa je kruh predstavljao deliciju. Palenta se konzumirala s jelima koja su svakodnevno na jelovniku, kao što su razne "maneštre – kapuz i fažol, ripa i fažol", gulaši, slane ribe, pržena jaja i naposljetku grobnički sir koji u kombinaciji s palentom zaista daje poseban okus.

Palenta kompirica nikad nije ista, ovisi o tome kakvo je zrno kukuruza, kako se mljelo brašno, kakve je kvalitete krumpir, hoće li biti slana i manje slana i još puno sitnica koje mogu utjecati na kakvoću jela.

Pogledaj te pripremu kompirice u proširenoj stvarnosti u idućoj temi.

35. AR – Priprema polente kompirice

Opis scene AR:

AR pokretač se pretvori u video spravljanja jela. Spiker prati aktivnosti na videu:

a. Recept: Palenta kompirica

Za pripremu kompirice potrebni su nam:

- 1 do 2 kg krumpira
- palenta
- oštro brašno

a od pribora, drvena pljosnata kuhača

Prije svega je važno napomenuti da je kod kuhanja ove palente važno da ona zagori, to joj pored krumpira daje onaj poseban miris i okus.

Krumpir oguliti, narezati na manje kockice, staviti u padelu i dodati vode tek toliko da pokrije krumpir i staviti kuhati. Posoliti. Pomiješati palentu i oštro brašno i to tako da ako npr. uzmemo 1/2 šake palente, dodamo cijelu šaku oštrog brašna (toliko treba staviti palente i brašna za oko kilu i pol krumpira). Krumpir je gotov kada je skoro sva voda prokuhala (ne smije se dodavati vode u krumpir) i na takav krumpir bacimo pomiješanu palentu sa brašnom i ne miješamo. Ostavimo tako minutu, dvije da radi mjehuriće (kao kad kuhate puding). Nakon toga se počinje tući palenta, što znači da treba palentom tući krumpir tako da krumpir potpuno nestane. Palentu treba tući cijelo vrijeme na vatri i to najmanje 40 minuta do sat vremena. Dok se palenta tako kuha ona će zagoriti, ali tako to mora biti, i na padeli će ostati zagoreni dio, a palenta kompirica će se nakon nekog vremena (nakon otprilike 40-tak minuta) početi odvajati od padele i palentara i tada je gotova.

Dizajn AR pokretača:

Na AR pokretaču standardne dimenzije je stilizirani crtež serviranog jela kompirice sa sirom.

Lokacija: etnografska zbirka

36. Lucijin vir – 13. st.

Na Riječini, pored Lopače, postoji dubok vir. To se mjesto naziva Lucijin, odnosno Lucinski vir. Ime vira vuče korijene iz lokalne legende o djevojci Luciji koja je zbog svoje ljepote zapela za oko kneza Frankopanu iz Grobnika.

Knez se trudio privoliti djevojku sebi, slao joj je darove, ali – zaludu. Lucija ga je odbila rekavši mu kako je ona iz naroda, neplemenita porijekla, a knez si treba potražiti para među sebi ravnima, među kneginjama.

Ne prihvativši Lucijino odbijanje, knez pošalje put Lopače svoje „grabante“ (čitaj: grabežljivce, kneževskim zakonom pokrivene barabe i razbojnike) da uhvate Luciju i dovedu je njemu pred noge u tvrdi Grobnik grad.

U trenutku kada su kneževi ljudi uhvatili Luciju i krenuli je vezati da bi je lakše posjeli na konja, ona se otme, potrči prema hučnoj Rječini i – s litice se baci u duboki vir.

Kneževo nezadovoljstvo i žal manje su zanimljiv dio pripovijesti o frakopanskim nasilnicima, za efektan završetak mnogo je privlačnija informacija da je vir u tamošnjih stanovnika ubrzo prozvan imenom hrabre Gromišćice.

Lokacija: barbakan, zapadna ili sjeverna kula

37. Gašparov mlin

Teško je danas zamisliti Grobničko polje zasađeno kukuruzom, no mnogi Grobničani imali su tamo zasađenu lijehu i nije bilo pedlja neobrađenog zemljišta.

Da bi svoju ljetinu mogli samljeti u dragocjeno brašno, na Rječini je postojalo 27 mlinova. Gašparov mlin nalazi se uz slap u Martinovom Selu, posljednji je sačuvani mlin na Rječini.

Mlin je sagradio 1650. godine Martin Juretić, došavši iz Dalmacije. Osim mlina, s devet sinova izgradio i naselje, Martinovo selo, koje se i danas tako zove. Gašparov mlin jedini je mlin sagrađen od drva i jedini kojeg još uvijek pokreće voda Rječine. Današnji izgled dobio je 1929., a nakon rekonstrukcije ponovno je pokrenut 1992. godine.

Posjetitelji mogu vidjeti kako je nekada nastajao kruh od zrna do pogače, a tu se mogu razgledati i predmeti, poput starog sita, stari i više od 200 godina. Posebnost Gašparovog mlina je u tome što je i nakon nekoliko stoljeća još uvijek u funkciji i što se može probati i kupiti svježe mljeveno kukuruzno ili pšenično brašno, iz kojega se radi lokalni specijalitet polenta kompirica.

Lokacija: barbakan, zapadna ili sjeverna kula

38. Spomenik "Babi"

Na ulazu u staru gradsku jezgru, nalazi se u kamenu isklesan ženski lik velike glave i malih grudi. U narodu je kamen poznat kao "Baba". Pretpostavlja se da je riječ o idolu koji potječe iz razdoblja Liburna, a predstavlja žensko božanstvo, Veliku majku, čiji su kult Liburni njegovali.

Predanje o tzv. "slinavoj babi" (u staroslavenskom "baba" znači kamen po kome teče voda), kaže prof. Branko Fučić, poznato je u gotovo svim našim primorskim i istarskim gradovima, i nigdje (do u Grobniku) nije ona i likovno izražena u obliku grotesknog ženskog lika u stijeni. Narodna predaja još govori da je takvu "babu" morao poljubiti svaki stranac koji bi u grad došao prvi put.

Lokacija: barbakan, JZ kula

39. Devet skulptura – 21. st.

Staviti slike kipova

Projekt "Zakon devet gradova" predstavljen je na Međunarodni dan muzeja 18. svibnja 2016. Godine. Devet poznatih hrvatskih umjetnika, osam kipara i jedan slikar, oblikovalo je devet monumentalnih skulptura u kamenu, koje su smještene po šetnici oko kaštela. Uz svaki kip zasađeno je ljekovito bilje karakteristično za pojedini grad.

Skulpture predstavljaju trajni spomen na devet gradova nekadašnje Vinodolske knežije i njihove predstavnike koji su punih osam godina stvarali jedan od najznačajnijih europskih srednjovjekovnih pravnih spomenika – Vinodolski zakon.

Autori skulptura Zakona devet gradova su: Kuzma Kovačić, Zvonimir Kamenar, Marin Marinić, Mladen Mikulin, Tomislav Pavletić, Goran Štimac, Hrvoje Urumović, Kruno Vrgoč i Ivan Balažević. Autorica projekta: Vlasta Juretić, stručni nadzor: povjesničar umjetnosti dr. sc. Berislav Valušek.

40. Drugi svjetski rat

Prikazati sliku spomenika NOB-u polju Grobnik iz zraka.

Na Grobniku je tijekom II. Svjetskog rata za talijanske i njemačke okupacije, antifašistički pokret bio jak. Žrtve Drugoga svjetskog rata na Grobnišćini bile su brojne. Stradalo je više od 900 Grobničana, što čini blizu 10% stanovništva.

Spomenik „Podhumskim žrtvama“ smješten u Grobničkom polju, je memorijalni kompleks spomen žrtava talijanskog fašizma. Osmišljen je kao spomen park sa monumentalnim središnjim spomenikom kojeg izrađuje Šime Vulas (1932. Drvenik), groblja i spomen zida koji okružuje cijeli kompleks kojeg realizira arhitekt Duško Rakić (Šibenik, 1932.). Autor arhitektonskog dizajna cijelog područja je jedan od najpoznatijih hrvatskih arhitekata Igor Emili (Sušak, 1927. – Rijeka, 1987.)

Lokacija: barbakan